

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egressy-utca 27-ik szám alatt, I-ső körben van, hova a lap egy szellemi, mint anyagi részét illető minden közlemény intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közmívelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadtnak el, a kéziratok nem adóznak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora: 40 fillér.

A számító gazda.

Mindazon tulajdonságok, melyek jó üzletember sajátságai, kell, hogy minden gazdában meg legyenek. Mi sok szorgalmas gazdát ismerünk, a kik semmire sem tudnak menni, pusztán azért, mert nem üzletemberek, mert nem tudnak számítani.

Mint minden jó kereskedőnek, úgy a gazdának is mindenről számolni és mindenre számítani kell; már a gazdálkodási év kezdetén, október hó 1-ső napjában, meg kell kezdeni a »kalkulációt.« Ez abban áll, hogy pontosan megjegyzi, mennyi takarmánnyal rendelkezik, mennyire van szüksége az egész éven át barmai táplálására, hogy megtudja, készletéből mennyit adhat el és esetleg mennyit kell még beszereznie.

Ugyanígy kell eljárni minden természetnyére vonatkozólag, gabonáját, buzáját, kukuricáját, repcét stb. mind számba tartsa. A gazda, a ki az ily számításokkal nem restel foglalkozni, abban a nagyelőnyben fog részesülni, hogy tudván mire van szüksége, azt a legalkalmasabb időben a legjutányosabb áron beszerezheti. Mert pl. ha vetőmagra van szüksége és hanyagsága miatt, talán nem is tudja, hogy vennie kell, csak akkor gondoskodik már róla, mikor a vetés ideje beáll, mikor drága ár mellett rossz minőségű maggal kell beérnie. A ki tavasszal vásárol vetőmagot, annak oly mélyen be kell nyulnia zsebébe, hogy — esetleg — a takarmány beszerzésére már alig marad

pénze. Ennek következtében barmait éheztetni kénytelen, a minék káros hatását hosszú ideig fogják érezni azok és ő maga.

A gazda terményeit csak úgy értékesítheti a lehető legnagyobb haszonnal, ha természetnyei minőségéről pontos átnézetet szerez magának, ha tudja mennyit adhat el. Miután a gabonafélék cséplése néhol hosszabb ideig szokott eltartani, szükséges, hogy a különféle gabonafajokból próbacséplést tartson, hogy ezáltal számításait biztos alapra fektethesse. Épen ily tervszerűleg kell eljárnia takarmányával is, mert ettől függ barmai jó erőben tartása. Mily fontos feladat ez a gazdálkodásban, azt hisszük, felesleges bővebben fejtegetnünk.

A számító gazda természetnyei értékéről pontos átnézetet szerezvén magának, újvára megcsinálhatja költségvetését, tudja mennyi a bevétele, kiadása. Ennek alapján kiszámíthatja, mennyit fordíthat hasznos beruházásokra, vagy hol kell megtakarításokat eszközölnie. A vaktában való gazdálkodás megbosszulja magát és előbb-utóbb romlásra vezet.

Az egész gazdálkodási év alatt a jegyzőkönyvnek mindig a gazda szeméi előtt kell lennie és mindent be kell jegyeznie, a mit később szükségesnek lát, minden későbbi kiadást, bevételt, még a legesekélyebbet is, gondosan be kell könyvelni és a főköltés irányzatával összehasonlítani.

Az év végével aztán szigorúan vizsgálja át könyvét a gazda, hogy hol nyert

és hol vesztett. A rideg számok megtanítják arra, hol kellett volna takarékoskodni, vagy hol lehetett volna nagyobb jövedelemre szert tenni.

Minden egyes gazdasági ágánál tervszerűleg ki kell számítanunk, hogy mennyi hasznot képes az hajtani. Meg kell vizsgálnunk, hogy mily viszonyok közt hajt pl. tejgazdaság, a baromfinevelés, hizlalás stb. legtöbb hasznot.

Ez egyszerű tanácsok követése sok gazdát és gazdaságot menthet meg évenként a bukástól.

Az új országház.

Budapest, 1902. év, október 3-án.

Az 1880. évi LVIII. t. c. által elrendeltetett, hogy az országgyűlés mindkét házát befogadó állandó országház építtessék a főváros ötödik kerületében levő Tömötéren. A miniszterium pedig utasított, hogy az építendő országháznak pályázat útján elkészítendő tervét az arra vonatkozó költségvetéssel együtt, jóváhagyás végett mielőbb terjessze az országgyűlés elé.

A pályázat eredménye minden várakozást felülmúlt. Szébbnél-szebb pályaművek érkeztek be. Ezek közül — a mult hóban elhunyt — **Steindl Imre** budapesti műegyetemi tanár tervét fogadták el, jelentékeny módosításokkal. Ezt a bemutatott tervet aztán az 1884. évi XIX. t. c. által az országgyűlés jóváhagyta és utasította a kormányt, hogy legalább tíz év leforgása alatt az állandó országház építése befejeztessék. Az évi költségvetés beruházási rovatai, valamint a minisz-

A „BÁCSKAI ELLENŐR“ TARGAJA.

Az aradi tizenhárom.

Elérkezett a nap, az emlék nagy napja.
Fájdalmas mély sebek legelésznek rajta.
Megfordult az idő, megfordult itt minden,
Csak az emlék lapja maradt úgy mint régen.

Itt a szomorú nap az ösök nagy napja.
Fájdalmas emléket hagytak ők biz rajta
Az utódaiknak, kik ezen a napon
Szomorun télt szívevel buslakodnak azon,
Eszünkbe jut minden, eszünkbe jut idő,
Midőn harsány hangon szólt hozzánk a költő.
Midőn hívta népét a tett mezejére. —
Késő volt már minden, folyt a magyar vére.

Az aradi téren — fájdalmas gondolni —
Azt a tizenháromat látó ott elhullni.
Elhullottak ott a pallos keze alatt,
A magyarnak szíve majdhogy meg nem szakad.

De nem volt szabad ám ott nekik szólani.
Más volt ott azt' az ur, más szavát hangzani,
Ordítani hallották. Nekik menni kellett.
Egyenes sorban a tizenhárom mellett.

És a tizenhárom nagy magyar elhullva.
Az ellenség szíve teljesen kihelva:
»Leigárott magyar tedd meg a mit mondok.
Mert különben azt' még sok magyar vért ontok...»

Megfordult az idő, megfordult itt minden,
Csak az ösök napja maradt úgy, mint régen,
Hogy e verset mondom, azt sohasem bánom,
Hadd tudjátok meg, ki az a tizenhárom.

R. T.

A szépségről.

»A szépség gyenge rózsája
Múló fényt ruház rád,
Hs csak az érdem hozzája
Oly virágot nem ad.
Melyet akkor is becseülnek,
Ha orcádra ráncok ülnek.«

Alig van fogalom, alig eszme, mely többször volt volna tudományos vita tárgya s melynek meghatározása a bölcseléket évszázadok során át jobban foglalkodtatá, mint a szépséget.

Némelyek mellőzték a természet szépségeit s egyedül az eszmét mondták szépségnek; mások az eszmetant elvetvén, a reális világban vélték feltalálni a »szép« igazságot. Némelyek a művészetet eszményítésnek, mások csak természet utánzásnak állították; de vajmi kevesen találkoztak, kik a szépségektől ovazkodva a »szép« eszméjét pszichológiai alapon magyarázták s az emberi szépet a lélekben, az erkölcsi jóbán, szivnemességben keresték.

S valóban ha végig tekintünk Plató és Aristotelesztől kezdve egész Vischerig mindazokon, kik a »szép« fogalmának meghatározásával foglalkoztak, Göthe szavaival élve: nevelésünk kell az esztétikusoknak, kik azon kimondhatatlant, melyet mi »szép«-nek nevezünk, néhány elvont szó segítségével foga-

lomba önteni törekszenek, — noha tudják, hogy a »szép« egy őstünemény, mely önmaga ugyan soha sem mutatkozik, de melynek visszfénye a teremtő szellemnek különféle nyilvánulásain látható és mely oly sokféle s különnemű, mint a természet maga.

Azonban a természet is csak az ember csonkító kezének működésétől megmenntve szép. A levágott farku és nyirott serényű ló, vagy kurtított fülű kutya eltorzított alakjánál fogva ép oly nevetséges és rút, mint a leányka, kinek testét gyermeksége óta fűző váll szorítja s kinek arcán az ifjuság üde himporát a mesterkélés rizspora takarta el.

Kétféle nyilvánulása van az emberi szépségnek: egyik a kellem, másik a fenség. A kellem legyen a nőé, a fenség a férfié. A kecs szellem nélkül csupán a szemnek szép, a fenség ellenben a lélek ítélőszéke előtt nyeri el nemesi levelét. Azért tehát ne hasonlitsuk hölgyeink szépségét a márványhoz, rózsához, vagy liliumhoz; a kő hideg, — rózsza, lilium hervadó; nem szép az, mi csak a szemnek szép, — valami mélyebb rejtelem van a szépség fogalmában, mit az emberek éreznek, de nem értenek.

Női szépség és ártatlanság nem egyszer olyanok, mint a mérleg két serpenyője: a hogyan az egyik emelkedik, úgy ereszkedik alá a másik. És ezt némileg tudják a híz-

terelnöknek az országgyűléshez évenként be-nyújtani szokott jelentései számot adnak arról, hogy az 1884. évben aonnal megkezdett építkezésre mily összeget fordítottak és ez összegeken mit építettek. Az építkezés eddigi számítás szerint — körülbelül — *harminc-négy millió koronájába* került az ország-nak. A tíz évi időből pedig, mely alatt fel kellett volna épülni az országháznak, két év hijával husz év lett. Ezt a halasztást azon-ban minden évben megokolták és az ország-gyűlés el is fogadta az okokat, melyek az építkezés befejezését késleltették.

Mint tudjuk a hatalmas dunaparti épület már 1893-ban tető alá került; 1896. évben pedig elkészült a roppant pazar fényvel díszített főlépcsőház és a nagy, középső kupola-csarnok. Ugyancsak ebben a kupolacsarnok-ban 1896. évi június 8-án tartotta meg az országgyűlés mindkét háza a Magyarország ezer éves állami fennállásának jubileuma alkalmával a honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról hozott 1896. évi VII. t. cikket. Ugyanezt a törvénycikket márvány-táblára vésvé az új országház ezen kupola-csarnokának egyik oszlopán örökítették meg.

Ennek az országgyűlés mindkét háza közös diszgyűlésének különös fényt és pompát kölcsönzött Szent-István koronájának kitétele, melyet nagy banderális körmenetben hoztak el az országházhoz és ott egy oltárszerű emelvényen helyezték el a szent koronát a kupola csarnokban és ezen *coram corona* folyt le az országgyűlésnek diszülése, melynek végeztével a koronát hasonló díszmenetben, ragyogó udvari kocsiba helyezve, visz-szavították a királyi palotába, annak állandó korona-őrző helyiségébe.

Kezetben úgy tervezték, hogy a király személyesen vesz részt ezen a diszgyűlésen. De ez a terv nem valósult meg. Ellenben az uralkodóház főrendiházi tagsággal bíró tagjai, mint törvényhozók részt vettek ezen a millenárius diszülésen. A főhercegnők közül is számosan megjelentek a karzatnak berendezett emelvényeken.

Az országgyűlés képviselőháza *ez évi október 8-án* (szerdán), a nyári szünet után

gők, s éppen azért nőkkel szemben oly ma-gasra emelik a szépség serpenyőjét, hogy azután a másik tartalmával — az ártatlan-sággal — lassanként alább száll, pedig a szépség drágaköve ártatlanságba foglalitan ra-gyog legszebben.

A testi szépség tehát magában véve oly tulajdon, melynek becsé nincsen, mely csak rövid tartalmu és ami tulajdonkép nem is szül valódi szerelmet. Lélek nélkül és benső érték hiányában a szépség aranyporhoz ha-sonló, mely a lepke szárnyain csillog s le-sodorva kellelten hamuvá lesz és olyan, mint a hamis drágakő, melyet annál nagyobb bosszankodással dob el magától a műértő, minél nagyobb a család. *»Mi hasznod belőle — ugymond Aszalay — ha arcod lilomhó és rózsaláng, szived pedig szeplős, anyaje-gyek és májfoltokkal telve.«*

Valamint a szerencsének minden adomá-nya, szintugy a szépség is csak a használat s azon mód által nyeri el a maga becsét, melyen azt élvezzük; elferdített irány által pedig veszélyes válik. *»Kellem és szépség semmi — ugymond bölcs Salamon — s mégis bányan vannak kik ennek ellenében azt mondják, vagy legalább gondolják, hogy a szépség minden. Az öregség legyőzi a szép-*

való első ülését már ebben az új palotában fogja megtartani.

Most, hogy a képviselőház régi hajlékát elhagyja, összeszámították, hogy az épületben hány ülést tartottak. 1866. április 14-én volt az első tanácskozás. Az utolsó ülés 1902. június 20-ikán volt gróf Apponyi Albert elnöke-lete alatt. A két határnap között volt tíz országgyűlés, mely összesen 4841 nyilvános tanácskozást tartott.

Az új országház, ott a Duna partján nagy-szerűsége és fényre nézve valóban ritkítja párját és diszes helyet kér magának az egész világ építészeti emlékei között. Ez a nagy-szerű palota fogja *»orbi et urbi«* hirdetni a magyar politikai nemzet önállóságát, az országgyűlés nemzeti nagy jelentőségét és a magyar állam souverain függetlenségét. Erre az épületre csak nemzeti önérzetünk fellob-banásával és lelkesedéssel tekinthetünk.

R.

Válasz a Szabadkai Friss Ujság cikkére.

Az ember életében előfordulnak kellemes pillanatok, midőn az ember eltelik az öröm-től, ilyenkor azt hiszi, hogy a nap az ő ked-véért ragyog; a virágok csak az ő gyönyör-ködésére illatoznak. Ily lelki gyönyörűség lepi el az ifjút, mikor kedvesével oltár elé lép, vagy mikor a hitves egy életre s sarja-dékkal ajándékozza meg a családfőt. A ki ezen örömet megzavarni iparkodik, az ha-sonló a kincsszomjas zsugorhoz, ki irigyl má-soktól kincset, boldogságot, mert az egész világ gyönyörűségeit magának szeretné val-lani. Az ilyenről azt mondjuk, hogy könyör-telen, sivár lelkű, nem humánus gondolko-zásu, de azért nem gyáva; mert ez az em-ber akkor támadja meg, mikor a gyenge erős, a félték bátorra válik, szóval mikor az ember házi eb éberségével őrzí, oroszán bá-torsággal védi boldogságát s érte kész bár mely hatalommal is szembe szállani. De elő-fordulnak az életben szomorú idők is: pl. mikor a gyermek szüleit, a családfő gyer-mekét, hitvesét veszíti el. Ekkor az ő fájd-alma mérhetetlen, mert azoktól kellett örök-re elválni, kik reá nézve pótolhatlanok, ily alkalommal semmi mással nincs elfog-

szépséget, — míg a jóság szellem velünk együtt szállnak a sirba.

Nincs tulajdon, mely nagyobb hajlammal bírna a balgaságra, mint a szépség. Az öltöz-ő asztal azon oltár, hol az önszeretet és hiúság a tükörben hasonmásának tömjénez, — hol azt, mint valamely védszent képét, fölékesíti; szünet nélkül oda irányozván tö-rekvéseit, hogy minden kecsét magasb fokra emelhesse, vagy az idő folytán keletkezett sérelmet és hiányokat helyre hozhassa.

A külszin e nemű csodálatával az alszin-hez való hajlam karöltve halad. Beáll az öreg-ség, de miért engednénk uralmának? Nem győzhetnők-e le? Nem tudnánk-e a fiatal kort cicoma, ékszerék s kenőcs által lebi-lincselni? — A hol a valódiság eltűnik, ott a család foglal helyet. Az idő keze letörli a virágzó színt, — a mesterkélt kéz ismét föl-eleveníti azt és az orcátlan vakmerőség az ártatlanság színeit bitorolva lép fel. Nem-csak — mint a szentírás mondja — *»az Ur-nak utálatos a kendőzött arc«,* hanem min-denkinék, ki ép szemű és gyűlöli a hamisat. A mi a családás terén — a színpadon — tetszik, a valódi világban nevetség és megve-tés tárgya, s tudja minden ember, hogyan nevezük azt ki farsangon kívül álarcban jár. Emlékezetembe jut e helyütt Greguss Ágost-

lalva, mint az ő mély fájdalma nagyságával. A ki ezt az állapotot ignorálja, s ebbe a szo-moruságba még ürömsöpöket is iparkodik önteni, az hasonló a hiénához, az már gyáva, ép úgy tesz mint amaz, nem mer nappal hozzá fogni a sírok feldulásához, mivel fél, hogy az emberek undok munkájáért meglakol-tatnák, hanem éjjel végzi szentségtörő mun-káját; ez is így tesz, nincs bátorsága ellen-felével nyiltan szembe állani, hanem ki lesi az alkalmat, mikor az nem is gondolhat arra, hogy léteznek oly satnya lelkűek, kik ily al-kalommal is kőpesek a rágalmazásra.

Ugyanis f. hó 2-án a *»Szabadkai Friss Uj-ság«* ba egy közlemény látott napvilágot, mely a helybeli iparos tanonciskola igazga-tásának kettő választását tendentiosusan tár-gyalja s melynek a kapesán Mezerics Fe-rencz felügy. igazgató súlyosan megrágal-maztatik, tehát épen akkor, a midőn a sze-rető hűséges hitvese, gyermekeinek anyja, boldogsága a ravatalon feküdt, kinek korai elhunytá felett a szabadkai társadalom min-den rétege oly impozáns módon nyilvánít-totta ki részvétét, tehát mikor semmi mással nem foglalkozhatott, mint égető fájdalmával, a közleményben imputálva neki, hogy a ta-noncoktatás nagy hátrányára durva erőszak-kal, személyi okokból kivitte, hogy az ipariskola igazgatása kettő választassék. Hogy a nagy közönség és az illetékes körök, de ma-guk az iparosok is kellőleg tájékozva legyenek, az iparosiskola kettő választásának történetét tárgyilagosan, személyektől eltekint-ve a következőkben adjuk:

Az ipariskola vezetése a legutóbbi idő-ig egy kézben, Petonszky József kezében volt központosítva. Az oktatás a központi és Széchenyi-téri iskolában eszázöltötetett, az igazgató hivatalos helyisége tavalyig a központi iskolában volt elhelyezve. Hogy az igazgatás mily kezébe volt letéve, arról Mártonfy, az ip. isk. orszg. felügyelője már két év előtt mondott lesújtó kritikát. A viszonyokkal Kurucz Gyula tanfelügyelő sem volt megelégedve, az igazgatásban változást is akart behozni, és nem rajta, hanem az igaz-gató kortes fogásán múlott, hogy a jobb sorsra érdemes szándék hajótörést szenvedett. A jelenlegi kir. tanfelügyelő sem lehet vala-

nak *»A róka, két szava«* című meséje, melyet találó volta miatt ide iktatok:

A róka, ki egy álarcot meglátva

Bosszusan felkiálta:

— Be szép pofa, de nincsen ám agya! —

Midőn oly női arcot lát vala,

A melynek úgy be volt mázolja a bőre,

Hogy majdnem álarc lett belőle,

Még bosszúban így szólt a hamis:

— Be rút pofa, pedig van agya is!

— Valóban igaz tehát Eötvösnek mondata, hogy *»nincs a természetnek nagyobb s' e mellett veszélyesebb adománya, mint a szépség.«* Zsarátnok az, melynél ezeken s ezeken megégették már magukat.

A szépség hatalma azonban mindazonáltal nagy, s Isten mikor az első hölgyet teremté, tudta, hogy azt elég erővel ruházta fel a kö-vély férfiival szemben. Azért azonban sok-kal több gondot fordítsunk szívünk és lel-künk szépségére, mint a természet adta testi bájokra, mert a test csupán vonz, a szellem azonban fogollyá tesz. Ékesítsük szívünket ama nemes szellemi kendőzéssel, mely nem tarka vagy hazutik, hanem a tényleg meg-lévőt teszi láthatóvá s ha ezt tesszük, ugy meg leend előttünk fejtve annyi bücselő-nek problémája: meg fogjuk tudni, mi tu-lajdonkép az emberben a *»szép«*.

mi kedvező véleménnyel az ipariskola igazgatójának működése felől, mivel több ízben hangoztatta, hogy az ipariskola nem áll azon a színvonalon, a melyen kellene állania, az eredmény nem áll arányban a város által hozott nagy anyagi áldozatokkal. De az igazgató áldásos működését tapasztalhatták a felszabadult mesterinasok is, kiknek sokszor hetekig kellett az igazgatóhoz járniok, hogy a felszabadulásukhoz szükséges iskolai bizonyítványt megszerezhesék. Az ipariskolánál tapasztalt visszásságok és fogyatékoságok megszüntetése szempontjából, de a felügyeletnek szélesebb alapokra való fektetése céljából, a kir. tanfelügyelőség átiratilag felhívta a felügyelő bizottságot, hogy az ipariskolát válassza kettő, vagyis helyezze két igazgató vezetés alá. Meznerits Ferencz felügy. igazgató, tehát, mikor mint felügyelő bizottsági tag a kettő választás mellett szót emelt, tulajdonképpen a kir. tanfelügyelő inteniójának szellemében beszélt s az ipariskolai igazgató sem rokon, — sem ellenszenv nem nyilatkozott szavaiban, igen helyesen érvelvén, hogy a midőn valamely dolgot helyes mederbe akarjuk terelni, a személy nem jöhet számításba, csupán maga az ügy. De lélek-tanilag véve a dolgot, mi indító oka lett volna a felügyelő igazgatónak személyes motívumokat vinni be a vitába? Mit irigylet volna meg az ipariskola igazgatótól? (ha csak a reomáját nem.) A cikkirő egész munkájából az tűnik, hogy ő az, ki személyi kultust űz, az egész ténykedéséből kiviláglik, hogy az egyik szorosan iparkodik a másikat felőrré mosni, s hogy az neki nem sikerül, nem rajta mulik. Ezeket akartuk az ügy tárgyilagossá elbírálása céljából elmondani azzal a megjegyzéssel, hogy ehhez sem hozzáadni sem egyetlen egy szót sem lehet; mert a ki elég gyáva volt akkor támadni, mikor a megtámadott fájdalomnak mély tengerében majdnem maga is elmerült, méltán megérdemli embertársai megvetését, mivel maga körül döglötes miazmákat terjeszt, mitől a közérköles megundorodik.

Gyümölcsfa csemeték és szőlő vesszők megrendelése.

Szabadka sz. kir. város földmives iskolájának *gyümölcsfa kertjében* nevelt nemes gyümölcsfa csemeték és immunitás szőlő telepén termelt sima és gyökeres szőlővessző megrendelések alkalmára szóló tájékoztatások:

1. Szabadkai vendőknek a város javadalmi hivatali helyiségében váltott utalványra, a csemeték Palicsra a földmives iskola kertész tanítója által adatnak ki.

2. Vidéki megrendelések, levelezések és pénzküldemények bérmentesítve Szabadka sz. kir. város földmives iskola igazgatóságához intézendők Palicsra.

3. Olyan levélbéli megkeresésekre, melyekben nem történnek megrendelések a választópostabélyegnek megküldése kéretik.

4. Tévedések elkerülése végett arra kéretnek a t. c. megrendelők, hogy megrendeléseiket olvashatóan írni, nevüket, lakhelyüket, az utolsó postát, vasut- vagy hajóállomásokat pontosan közölni sziveskedjenek.

5. Az őszi megrendelések október, november hónapokban, a tavasziak ellenben február és márciusban fogadtatnak el, amelyeken ha egy hét elmúltával válasz nem adatik, a

a nemrendelés elfogadottnak tekintetik és beérkezése sorrendjében intéztetik el.

6. Az őszi küldemények november elejétől veszik kezdetüket s tartanak a fagyok beálltáig, a tavasziak az enyhébb idő beálltával veszik kezdetüket s tartanak a rügyezésig, vagyis körülbelül április közepéig.

7. Mivel tömegesebb megrendelések esetén egyes fajták a szétküldés ideje alatt teljesen elfogyhatnak, ennél fogva a vidéki megrendelők annak fölemlítésére kéretnek, hogy lehet-e a kifogyott fajtákat más hasonló minőségű v. jelességűekkel pótolni.

8. A küldemények a palicsi vasuti állomásnál, mint gyorsárúkat adatnak fel. Nagyobb megrendelések azonban teherárúként is küldhetők határidő biztosítással vagy anélkül.

9. Ha a szállítás mikéntje nem jeleztetik, akkor mindig gyorsárúként adatik fel a megrendelés.

10. A szállítás a megrendelő veszélyére történik, miért is szállítási mulasztásokért, sérülésekért, vagy más enemű eshetőségeikért a felszólamlások (reklamációk) egyenesen a vasuti igazgatóságához intézendők.

11. A vidéki megrendelők fizetési módzata akként történik, hogy a megrendelések összege vagy egészben, vagy felerészben a megrendelés alkalmával a földmivesiskola igazgatóságához Palicsra küldetnek; igen természetesen, hogy az utóbbi esetekben az áru elküldése alkalmával azok egyenlege után vétetik.

12. Csomagolási díj fejében 1—25 darabig 1 korona, azon felül minden oltvány után 4 fillér számítottatik.

Sima szőlővesszőnél 500 drbig 50 fillér, 1000 darab 1 korona s azonfelül minden 100 darab után 10 fillér számítottatik.

Árjegyzékek kaphatók: Szabadkán: a gazdasági tanácsnoki, valamint a városi javadalmi hivatalokban.

Palicsra: a földmives iskola igazgatóságánál és a faskolában a főkertésznél.

Szabadkán, 1902. év október 1-én.

A felügyelő bizottság.

Helyi és vidéki hírek.

Október hatodika. Az 1848/49. ki magyar szabadság egyik leggyászosabb napjának 53. ik évfordulója lesz f. hó 6-án, az Aradon kivégzett *tizenhárom vitéz* halálának, mely Magyarország összes népeiben, felkelti a kegyeletet. Az aradi vitéz emléke iránti érzést s igaz magyar szívből soha ki nem irtható kegyelet nagy, nemzeti ünnepé szentelte ezt a napot. Országszerte megünnepik annak a *tizenhárom mártyrnak* halála napját, a kik a szabadságért haltak meg, egy jajszó, a panasznak egyetlen hangja nélkül, büszkén, a mint magyarhoz illik. Régi porrá lettek ők mindnyájan. De a szobornál, melyet sirjuk fölé emeltek, tiszta dicsőség fénye sugárzik szét és a nemzet áldva áldja az ő emlékeiket. — Az aradi vitéz emlékünnepét, október 6-án, hétfőn d. e. 10 órakor a helybeli 48-as agghonvédek a szt. Ferenczrendiek templomában tartandó isteni tisztelettel (gyászmisével) ülik meg, melyre városunk hazafias érzésű polgárságának figyelmét felhívjuk. A szent misén főtisztelendő Kuluncsics Jesse házfőnök fog fényes segédlettel pontifikálni.

A király nevenapja. I. Ferencz József ő felsége a király nevenapját f. hó 4-én, szombaton d. e. 10 órakor a szt. Teréz templomban fényes isteni tisztelettel ünnepelték meg, melyen a városi hatóság élén: Schmausz Endre főispán, Pertich Mihály helyt. polgármester, továbbá a kir. törvényszék, közös hadsereg és honvédség, tanuló ifjúság és nagyszámu közönség volt jelen.

Schweidel József 48-as honvéd tábornok vitézu emléke. A zombori Schweidel szobor bizottság megállapította, hogy a vitéz tábornok a róm. kath. templom kertjének átellenében levő sarokházban született. (Jelenleg az érseki óvónőképezde). Ennél fogva az emléktáblát — érseki jóváhagyás mellett — október 6-án fogják ünnepélyesen letelepíteni a következő sorrenddel: 1) Reggel 9 órakor ünnepi gyászistentisztelet a róm. kath. templomban. 2) A szent mise után átvonulás az óvónőképezde elé. 3) Szózat. Éneki: a kaszinói dalárda. 4) Óda. Trencsényi Károlytól. Szavalja: a szerző. 5) Emlékbeszéd. Mondja: Buday Gergely, hittanár. 6) Vértesi Károly, a szobor bizottság elnöke, átadja az emléktáblát megőrzés végett, az érseki megbízottnak, — az érseki megbízott átveszi. 7) Hymnusz. Éneki: a kaszinói dalárda.

Egyházi kinevezés. Ó Felsőge a király Habram János bács-martóasi esperesplébánost a kalocsai főkapitány tiszteletbeli kanonokjává kinevezte.

Polgármesteri kinevezés. Pertich Mihály helyt. polgármester Jakobsch Titust, a »Mária Valéria közoktató« ellenőrvé nevezte ki.

Uj gazdasági tudósító. A földművelésügyi m. kir. miniszter Pósfay Sándor adai lakost Bács-Bodrogh-vármegye zentai járására nézve a gazdasági tudósító tiszttel biztatta meg.

Pacsér község új aljegyzője. Császár Péter főszolgabíró elnöke alatt Pacsér község képviselő testülete községi aljegyzővé: Wagner Antal bajmoki segédjegyzőt választotta meg egyhangulag.

Halálozás. Csernyus Zsigmond, kir. bírósági végrehajtó, hosszas betegeskedés után, f. hó 4-én, életének 64. évében elhunyt. A közbeesülésben állott derék jó családapának a temetése, f. hó 6-án, hétfőn d. u. 1/2 órakor menend végbe. Áldott legyen emléke!

A zombori ügétő-versenyek. A Bács-Bodrogh-vármegyei gazdasági egyesület által Zomborban, f. évi október 11-ikére hirdetett ügétő-versenyek, f. évi október 19-ikére halasztattak. Nevezni lehet Györgyvánszky György verseny titkárnál Zomborban, a hol a tétet a nevezéssel együtt lefizetendők. Nevezési záróra 1902. évi október 10-én esti 9 óra.

Forgalom-kimutatás. A szabadkai kereskedelmi és iparbanknak f. évi szeptember havi összes forgalma — a hozzánk beküldött hivatalos kimutatás szerint — 2.468.005 kor. 92 fillerre emelkedett.

Helyreigazítás. A szabadkai »Fehéskereszt egyesület« által kiadott évkönyvből, tévedésből kimaradt, hogy Vissy Károlyné szül. Szép Irén urnó O-Becséről, 1901. évben az egyesület javára 10 frtot adományozott, mit ezenel helyreigazítunk. Az elnökség.

Gyászjelentés. A szent Ferencz-rend szabadkai házának tagjai szomorodott szívvel jelentik szeretett rendtársuknak: *Pater Varga Lászlónak* ölte 25 ik, áldozásága második évében békével túrt hosszas szenvedés s a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, f. hó 3-án történt kimúltat. — A boldogultnak hült tetemei, f. hó 4-én, szombaton d. u. 4 órakor az ugynevezett bajai temetőben nagy részvét mellett helyeztettek örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise áldozat, f. hó 6-án hétfőn reggel 7 órakor fog az urnak bemutatatni. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Elhalasztott »foot-ball« verseny. A szabadkai »sport-egyet« által ma, vasárnapra hirdetett »foot-ball« verseny, jövő vasárnapra halasztatott.

Gabona-árak. Az áruforgalomban az izrl. ünnepek miatt jelentékenyebb mozzanatok nem merültek fel. A gabonaneműek ára osekély változást mutat. — Legutóbbi október 3-án tartott, pénteki hetivásárunkon következő gabona árakat jegyezték métermázsánként:

Buza	— — —	6 frt 60 kr.	6 frt 80 kr.
Rozs	— — —	5 frt 50 kr.	5 frt 60 kr.
Árpa	— — —	5 frt 10 kr.	5 frt 20 kr.
Zab	— — —	5 frt 20 kr.	5 frt 30 kr.
Kukorica	— — —	5 frt 70 kr.	5 frt 80 kr.
Csőves-kukorica	— — —	2 frt 40 kr.	2 frt 60 kr.

Felelős szerkesztő: **STOZSEK KÁROLY.**

17704. sz. tan. 1902.

Fa-eladási hirdetemény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város közönsége tulajdonát képező erdőben termelt tűzifáknak a javadalmi hivatal által bárca mellett leendő eladása **tolgyó október hó 6-án veszi kezdetét a következő árak mellett:**

I. oszt. akác hasábfa	ölenként 28 kor.
II. » » » (gyökeres)	» 14 »
Akác dorongfa	» 20 »
Akác ágfa	» 15 »
I. oszt. kőrös hasábfa	» 26 »
Kőrös dorongfa	» 18 »

A most elősorolt tűzifa fajtákból a következő mennyiségek vannak raktáron:

I. oszt. akác hasáb:	
A tolgyfási faraktárban	454 m ³ = 113 1/2 öl.
A radonováci »	175 m ³ = 43 3/4 »
II. oszt. akác hasáb (gyökeres):	
A tolgyfási raktárban	830 m ³ = 207 1/2 öl.
A radonováci »	276 m ³ = 69 »
Akác dorongfa:	
A tolgyfási raktárban	1262 m ³ = 315 1/2 öl.
A radonováci »	377 m ³ = 94 1/4 »
Akác ágfa:	
A tolgyfási raktárban	12 m ³ = 3 öl.
A radonováci »	80 m ³ = 20 »
Kőrös hasábfa Tolgyfáson	116 m ³ = 29 »
Kőrös dorongfa ugyanott	154 m ³ = 38 1/2 »

Ezenkívül a következő mennyiségű szerszámfa, tuskó, tönk és rözse fog az alább megjelölt napokon a helyszínén megtartandó nyilvános árverés útján eladatni:

F. é. október hó 10-én d. e. 8 órakor: a deszkási farakásban 4000 drb II. oszt. gömbölyű akác szőlőkaró. 4 ürm³ I. oszt. akác hasáb, 1 rakás akác tuskó és 3 drb nyár tönk.

Folytatólag délelőtt 10 órakor: a zsiroskúti farakásban 1/2 rakás akác és 2 rakás nyár rudfa, 500 kéve akác és 2050 kéve nyár rözse.

F. é. október hó 11-én délelőtt 8 órakor: a hajdujárasi raktárban 3350 kéve nyár rözse és 15 rakás nyár tuskó.

Folytatólag délelőtt 9 órakor: a radonováci raktárban 1500 drb II. oszt. akác szőlőkaró, 2 rakás akác és 2 rakás nyár rudfa, 4000 kéve akác rözse és 28 drb. nyár tönk.

F. é. október hó 13-án d. e. 8 órakor: a kőrösi raktárban 2 rakás tolgyó és 1 rakás nyár rudfa, 760 kéve akác és 860 kéve nyár rözse.

Folytatólag délelőtt 9 órakor: a tolgyfási raktárban 1000 drb II. oszt. gömb akác szőlőkaró, 6000 kéve akác rözse és 40 drb nyár tönk.

F. é. október hó 14-én d. e. 9 órakor: a tavankúti csőszháznál 1500 kéve nyár rözse.

Folytatólag délelőtt 10 órakor: a csikeriai csőszháznál 1 drb szilfa kutágas, 1 rakás akác rudfa és 340 kéve nyár rözse.

Az eladás készpénz fizetés mellett történik és az elszállítás költségei vevőt terhelik. Vevő a vásárolt fát a raktárból 14 nap alatt elvinni tartozik, mert ezen idő után a város közönsége a felelősséget el nem vállalja.

Szabadkán, 1902. október hó 2.
Alaply István,
a gazd. ügyoszt. vezetője.

17380. sz. tan. 902.

Hirdetemény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a Bönde János és neje Magyar Katalin által megvett kelebiai-szkenderjárasi 276. sz. egy láncos homokparcella,

továbbá a Bönde Antal által megvett kelebiai-szkenderjárasi 290. sz. egy láncos homokparcella most nevezett vevők kárára és költségére **1902. évi október hó 7-én d. e. 10 órakor** láncként 400 korona kikiáltási ár mellett a helyszínén megtartandó nyilvános árverésen újból el fognak adni. Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Egyéb feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Szabadkán, 1902. szeptember 26-án.

Alaply István,
a gazd. ügyoszt. vezetője.

17791/902. szám.

Hirdetemény.

Szabadka szab. kir. város közönsége tulajdonát képező u. n. csantaveri uradalmi majorsági I. ny. 49³⁰⁰/₁₆₀₀ hold szántóföld **f. évi október hó 9-én délelőtt 9 órakor a helyszínén** nyilvános árverés útján jövő 1902/903. gazdasági évre tavaszi vetés alá fog hasznóbérbe adni, melyre a bérelni szándékozók ezennel meghivatnak.

Szabadka, 1902. évi szeptember 24-én.

A városi tanács.

Szabadkai jégkár biztosító szövetkezet kimutatása

1902-ik évről.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

	kor.	fill.		kor.	fill.
1901. évi 20% tartalék alap	1462	06	Tartalék alap 1901. évi 20% kamatokkal	1511	16
» » 20% 1902. Juli 1-éig			Tartalék alapra 1902. évi 20% levonás	1583	38
tőkésített kmt.	49	10	Szövetkezeti költségek	157	56
Befizetett tőke	7916	90	Visszafizetendő tőke	6251	80
» » után 1902. Juli					
1-ig tőkésített kmt.	23	92			
Befizetett tőke után 1902. Szept.					
1-éig folyó kmt.	51	92			
	9503	90		9504	90

Szabadkán, 1902. Szeptember hó 1-én.

Regényi Lajos s. k.
elnök.

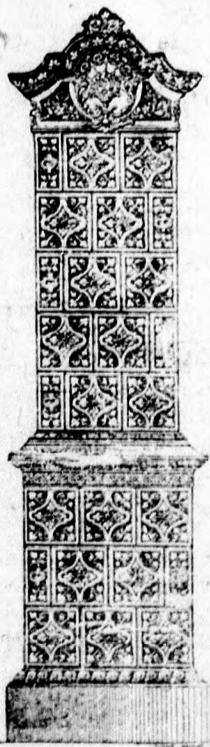
Rabstein Vilmos s. k.
könyvelő.

Jelen számadást megvizsgáltuk és mindenben helyesnek találtuk.

Szabadkán, 1902. Szeptember hó 3-án.

Felügyelő-bizottság:

Báics Gergelys. k. Dr. Manojlovics Vladiszláv s. k. Törley Gyula s. k.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani és tudomására hozni, hogy nálam a jelenkor igényeinek megfelelő, a legjobb tűzálló agyagból saját készítményű: minden színben és nagyságban modern kivitelű és legdivatosabb mintázatú

Cserépkályhák kaphatók.

Ugyisint cementslapok, falburkolatok, fürdőkádak, takaréktűzhelyek hasonló javításait szolidan és pontosan a legjutányosabb árban eszközölöm.

Azonkívül vannak különféle diszes mintázatú virág-ágy cserepeim is, amikre — mint honi iparcikkeimre — a n. é. közönség szives pártfogását kérem.

Kiváló tisztelettel:

Majláth Mátyas Gergely-fi,
cserépkályha készítő.

Raktárim Szabadkán a III-ik kör György-utca 254. szám alatt, a Szt. Rókus templom mellett és az V-ik kör Kötelek-utca 214. szám alatt, a Hartmann-féle teleppel szemben vannak. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök. Levelezésekre lehetőleg személyesen jelenek meg.

13—25.

Nyom. Szabados Sándornál Szabadkán.